

EXPUNERE DE MOTIVE

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL	
INTRARE	Nr. 7966
IEȘIRE	
Zua 26	Luna 11 2021

<p>Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normativ</p> <p>LEGE PRIVIND PROTECȚIA AVERTIZORILOR ÎN INTERES PUBLIC</p>	
<p>Secțiunea a 2-a Motivul emiterii actului normativ</p>	
<p>1. Descrierea situației actuale</p>	<p>În data de 23 octombrie 2019, a fost adoptată <i>Directiva (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii</i> și a fost publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE) seria L, numărul 305 din 26 noiembrie 2019.</p> <p>În calitate sa de stat membru al Uniunii Europene, România are obligația transpunerii până la data de 17 decembrie 2021.</p> <p>Potrivit art. 26 alin. (2) din Directivă, Statele Membre au obligația de a adopta cadrul normativ privind instituirea de canale interne în ceea ce privește entitățile juridice din sectorul privat care au între 50 și 249 de lucrători până la data de 17 decembrie 2023.</p> <p><i>De lege lata</i>, instituția protecției avertizorului în interes public este reglementată prin <i>Legea nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii</i>, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1214 din 14 decembrie 2014.</p> <p>Reglementarea instituie măsuri de protecție a personalului încadrat în autoritățile și instituțiile publice, care sesizează anumite nereguli sau fapte ilicite săvârșite în cadrul acestor entități, fiind un instrument destinat să încurajeze raportarea și, pe cale de consecință, descoperirea și sancționarea acestor fapte, precum și să protejeze aceste persoane prin acordarea statutului de avertizor în interes public, împotriva eventualelor consecințe negative profesionale sau personale la care ar putea fi expuse ca urmare a transmiterii unei sesizări.</p> <p>Persoana care face raportarea trebuie să fie încadrată în una dintre autoritățile publice, instituțiile publice sau în celelalte unități cărora le este incidentă legea, și anume autoritățile administrației publice centrale și locale, aparatul Parlamentului, al Administrației Prezidențiale și al Guvernului, dar și în cadrul autorităților administrative autonome,</p>

companiilor naționale, regiilor autonome de interes național și local și societăților naționale cu capital de stat.

Categoriile de personal cărora li se aplică legea sunt: funcționarii publici, personalul contractual și alte categorii de personal.

În ceea ce privește obiectul sesizării, acesta poate fi reprezentat de orice faptă care presupune o încălcare a legii, a deontologiei profesionale sau a principiilor buneii administrării, eficienței, eficacității, economicității și transparenței. Dispozițiile art. 5 cuprind o enumerare limitativă a faptelor ce pot fi sesizate: fapte de corupție/asimilate infracțiunilor de corupție; alte încălcări ale legii, deontologiei profesionale sau principiilor buneii administrării, eficienței, eficacității, economicității și transparenței.

Canalele de raportare reglementate de legislația în vigoare sunt interne și externe, iar raportarea se poate face, în funcție de alegerea avertizorului în interes public, cumulativ sau alternativ către unul dintre cele două canale.

În scopul încurajării raportărilor, Legea nr. 571/2004 instituie și o serie de măsuri de protecție a avertizorilor în interes public care vizează: prezumția relativă de bună-credință; publicitatea ședințelor comisiilor de disciplină sau altor organisme similare; ascunderea identității avertizorului și măsuri cu caracter judiciar.

Ascunderea identității avertizorului în interes public se face în două situații:

a) în situația în care cel reclamat prin avertizarea în interes public este șef ierarhic, direct sau indirect, ori are atribuții de control, inspecție și evaluare a avertizorului;

b) în cazul avertizărilor în interes public privind infracțiuni de corupție, infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție, infracțiunile de fals și infracțiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul, infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene.

Măsurile cu caracter judiciar se referă la faptul că în litigiile de muncă sau în cele referitoare la raporturile de serviciu, instanța poate dispune anularea sancțiunii disciplinare sau administrative aplicate unui avertizor, dacă sancțiunea a fost aplicată ca urmare a unei avertizări în interes public, făcută cu bună-credință.

Circumscriindu-se obiectivului de a îmbunătăți aplicarea dreptului și a politicilor U.E. și recunoscând rolul esențial pe care îl au avertizorii în demascarea și prevenirea încălcărilor legii care aduc atingere interesului public, noua reglementare existentă la nivel european instituie un standard minim comun, la nivelul tuturor statelor membre UE, care să prevadă un nivel ridicat de protecție a avertizorilor.

	<p>Elaborată pornind de la recomandarea Consiliului Europei privind protecția avertizorilor în interes public, Directiva cuprinde o sferă largă de categorii de persoane care, în virtutea raporturilor de muncă (îndiferent de natura acestor activități și dacă sunt plătite sau nu), au acces la informații despre încălcări care pot aduce atingere interesului public și care ar putea suferi represalii în cazul în care sesizează acele fapte, precum și alte categorii de persoane care pot fi asimilate acestora, cum ar fi acționarii și membrii organelor de conducere în cadrul societăților comerciale, voluntarii, stagiarii neremunerați și solicitanții de locuri de muncă.</p> <p>Prevederile Directivei aduc câteva elemente importante de noutate, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - domeniul material de aplicare al Directivei include materiile în care protecția avertizorilor este necesară pentru a consolida respectarea normelor Uniunii Europene ale căror încălcări pot aduce atingeri grave interesului public, în special în următoarele domenii: achizițiile publice; servicii financiare, prevenirea spălării banilor și finanțarea terorismului; siguranța produselor; siguranța transportului; protecția mediului; siguranța nucleară; siguranța alimentelor și a hranei pentru animale, sănătatea și bunăstarea animalelor; sănătatea publică; protecția consumatorilor; protecția vieții private și a datelor cu caracter personal și securitatea sistemelor de rețea și de informare; - securitatea națională rămâne responsabilitatea exclusivă a fiecărui stat membru, potrivit considerentului 24, iar reglementările din Directivă privind raportările nu se aplică în domeniul achizițiilor care implică aspecte legate de apărare sau de securitate, cu excepția cazului în care acestea fac obiectul actelor relevante ale Uniunii. Directiva nu aduce atingere aplicării dreptului UE sau dreptului intern privind protecția informațiilor clasificate, protecția secretului profesional al avocatului și a secretului profesional medical, caracterului secret al deliberărilor judiciare și normelor de procedură penală, prin urmare, nu înlătură de la aplicare regimul legal incident în aceste domenii; - în privința standardului minim de protecție a avertizorilor, Directiva include, printre altele: protejarea identității; interzicerea represaliilor (cu titlu exemplificativ fiind invocate suspendarea raportului de muncă, concedierea, schimbări ale programului de lucru, blocare a formării profesionale, evaluarea negativă a performanței profesionale, intimidarea, hărțuirea, discriminarea etc.); inversarea sarcinii probei și prezumția de bună-credință, precum și exonerarea de răspundere a avertizorului.
<p>2. Schimbări preconizate</p>	<p>Prin raportare la prevederile Directivei (UE) 2019/1937 și analizând cadrul legislativ actual privind protecția avertizorilor în interes public, dată fiind complexitatea obligațiilor de transpunere, a rezultat necesitatea elaborării</p>

unui nou proiect de act normativ care să asigure transpunerea actului unional sus-menționat.

În ceea ce privește domeniul de aplicare a prezentului proiect, acesta este mai cuprinzător decât cel al Directivei, în sensul că domeniul de aplicare nu este limitat la anumite domenii, ci se aplică nerespectărilor dispozițiilor legale din toate domeniile, precum și acțiunilor și omisiunilor ce contravin obiectului sau scopului dispozițiilor legale, inclusiv nerespectarea normelor deontologice și profesionale. Alegerea acestei soluții legislative este fundamentată pe necesitatea de a menține standardele deja existente în legislația națională încă din 2004, precum și de a asigura în același timp transpunerea corectă și completă a Directivei.

Urmare a măsurilor de transpunere a actelor Uniunii Europene și a măsurilor de punere în aplicare a regulamentelor unionale, în legislație există deja o serie de acte normative care instituie măsuri de protecție a avertizorilor în domenii speciale, cum sunt, spre exemplu, instrumente legislative în materia serviciilor, produselor și piețelor financiare, precum și cele referitoare la prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului, siguranța transportului și protecția mediului. Potrivit dispozițiilor Directivei acestea se vor aplica în continuare, urmând a se completa cu măsurile din Directivă în măsura în care o chestiune nu este reglementată prin norme obligatorii. Proiectul propune enumerarea actelor normative care rămân în continuare aplicabile, acestea urmând a se completa cu dispozițiile prezentei legi, în măsura în care acestea din urmă instituie un nivel mai ridicat de protecție al avertizorilor.

Trimiterea la actele normative din anexă se înțelege ca o trimitere dinamică. Astfel, dacă un act normativ din anexă se modifică ulterior intrării în vigoare a prezentului proiect de lege, trimiterea se referă la actul normativ respectiv astfel cum a fost modificat; de asemenea, dacă acesta este înlocuit, trimiterea se referă la noul act.

Propunerea consolidează protecția prevăzută de cadrul normativ deja existent, amintit anterior, completându-l cu norme și garanții suplimentare, aliniindu-l la un nivel ridicat de protecție, păstrând totodată caracteristicile specifice ale acestuia.

Spre deosebire de legislația actuală, proiectul instituie obligativitatea aplicării legislației privind protecția avertizorilor și persoanelor juridice de drept privat care au un număr de cel puțin 50 de angajați, fiind instituită în sarcina acestora obligația de a identifica sau institui canale interne de raportare. Pentru a ține seama de dimensiunea întreprinderilor private, ca principiu general, proiectul exceptează persoanele juridice de drept privat cu mai puțin de 50 de angajați de la obligația de instituire a unor canale interne de raportare.

De asemenea, justificat de faptul că Directiva prevede o sferă largă de persoane care beneficiază de măsuri de sprijin și protecție și care ar putea suferi represalii, prin proiectul de lege a fost extins și domeniul de aplicare în ceea ce privește persoanele care urmează să beneficieze de protecție.

În ceea ce privește rațiunea extinderii domeniului de aplicare sub acest aspect, a fost avut în vedere faptul că persoanele care lucrează în cadrul unei autorități sau instituții publice sau persoane juridice de drept privat sau care intră în contact cu aceasta, într-un context profesional, sunt adesea cele care iau cunoștință de amenințările sau atingerile aduse interesului public ce pot apărea.

În această categorie de persoane, prin proiectul de lege se includ și persoanele fizice care asistă avertizorul în procesul de raportare într-un context profesional, și a căror asistență ar trebui să fie confidențială, prevăzuți de proiect drept facilitatori, persoanele terțe care au legături cu persoanele care efectuează raportări și care ar putea să sufere represalii într-un context profesional, cum ar fi colegi sau rude ale persoanelor care efectuează raportări, și entitățile juridice pe care persoanele care efectuează raportări le dețin, pentru care aceste persoane lucrează sau cu care au alte tipuri de legături într-un context profesional.

Pentru încurajarea raportărilor privind încălcări ale legii care aduc atingere interesului public, pentru asigurarea standardului minim de protecție a avertizorilor impus de Directivă, proiectul de lege instituie măsuri de sprijin și protecție pentru avertizorii în interes public, precum exonerarea de răspundere pentru încălcarea restricțiilor privind divulgarea de informații impuse prin contract sau prin lege și asigurarea confidențialității identității acestora în toate cazurile de raportare.

De asemenea, proiectul de lege prevede exonerarea de răspundere pentru modalitatea în care avertizorul în interes public a obținut informațiile privind încălcări ale legii care fac obiectul raportării interne, externe sau divulgării publice, cu condiția ca informațiile raportate sau divulgate public să fi fost necesare pentru dezvăluirea încălcării.

Învedereăm că, potrivit considerentului de la pct. 92 din Directivă, un exemplu ar fi cazurile în care avertizorii au dobândit informațiile prin accesarea unor locuri unde aceștia nu au acces în mod obișnuit. Proiectul de lege prevede că avertizorul va răspunde penal conform cadrului normativ în vigoare în cazul în care acesta a dobândit sau a obținut accesul la informațiile sau documentele relevante prin comiterea unei infracțiuni, cum ar fi săvârșirea unei infracțiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice, precum și pentru orice acte sau omisiuni care nu au legătură cu raportarea sau care nu sunt necesare pentru dezvăluirea unei încălcări a legii.

Ipoteza exonerării de răspundere a avertizorului nu presupune încurajarea acestuia în săvârșirea de fapte ce pot atrage răspunderea administrativă sau civilă pentru a dobândi informații sau documente în vederea raportării încălcării legii. Astfel, proiectul urmărește ca raportările să fie fundamentate pe atitudinea civică și buna-credință a avertizorilor, pe urmărirea protejării interesului public.

Dat fiind faptul că Directiva stabilește obligația statelor membre de a se asigura că entitățile juridice din sectorul public și sectorul privat stabilesc canale și proceduri interne adecvate pentru primirea și soluționarea raportărilor, proiectul de lege instituie obligația pentru angajator, fie el autoritate sau instituție publică cât și persoană juridică de drept privat care are cel puțin 50 de angajați de a crea canale interne de raportare, dar și asigurarea unor mijloace de protecție a avertizorilor care apelează la această modalitate de raportare.

Astfel, proiectul impune ca raportarea internă să garanteze confidențialitatea identității persoanei care efectuează raportarea, ca persoana sau departamentul desemnat să primească raportarea să o gestioneze cu diligență și să informeze avertizorul într-un interval de timp rezonabil cu privire la acțiunile întreprinse. Totodată, entitățile care dispun de proceduri de raportare internă sunt obligate să furnizeze informații ușor de înțeles și accesibile privind aceste proceduri, precum și cu privire la procedurile de raportare externă către autoritățile competente.

Având în vedere că Directiva prevede obligația statelor membre de a institui canale externe de raportare independente și autonome pentru primirea și tratarea informațiilor referitoare la încălcări prin desemnarea de autorități competente pentru a primi raportări, pentru a oferi feedback și pentru a întreprinde acțiuni subsecvente raportărilor, prezentul proiect de lege desemnează Agenția Națională de Integritate ca autoritate competentă în sensul celor de mai sus.

Totodată, proiectul recunoaște, în considerarea legislației specifice, calitatea de autorități competente celorlalte canale externe (cum este cazul, spre exemplu, al Autorității de Supraveghere Financiară, Autorității Navale Române, Consiliului Concurenței și Băncii Naționale a României), dar și posibilitatea pentru Agenția Națională de Integritate de a delega competența de soluționare a raportărilor, în funcție de obiectul acestora, către autoritățile de supraveghere și reglementare.

Desemnarea Agenției Naționale de Integritate, în calitate de canal extern, s-a realizat în considerarea specificului acestei instituții, și anume autoritate autonomă, independentă, care asigură exercitarea demnităților și funcțiilor publice în condiții de integritate și imparțialitate (Legea nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate). Pentru aducerea la îndeplinire a competenței de canal extern, proiectul de lege prevede pentru Agenția Națională de Integritate atât

atribuții de soluționare a avertizării în interes public, circumscrise competenței specifice a Agenției, precum și o serie de competențe generale referitoare la întregul mecanism aplicabil la nivel național, precum: informarea, îndrumarea avertizorului, formularea de recomandări, întocmirea de statistici, precum și aplicarea de sancțiuni pecuniare. Totodată, proiectul prevede și o serie de atribuții și pentru autoritățile de supraveghere și reglementare, către care Agenția își delegă competența de soluționare a raportărilor.

Existența unei autorități centrale cu atribuții generale, cum este Agenția Națională de Integritate, nu presupune crearea unei proceduri filtru prealabil. Astfel, persoana care dorește să raporteze încălcări ale legii se va putea îndrepta către Agenția Națională de Integritate sau către alte autorități competente existente.

În ceea ce privește lărgirea sferei de atribuții deținute în prezent de către Agenția Națională de Integritate, opțiunea a fost de reglementare unitară și integrată a protecției avertizorilor în interes public, și nu de modificare a Legii nr. 144/2007, prin reglementarea atribuțiilor specifice acestui domeniu. Cu referire la impactul bugetar, precizăm că art. 16 alin. (3) din Legea nr. 144/2007, republicată, cu modificările și completările ulterioare, stabilește că *„numărul maxim de posturi pentru Agenție este de 200, putând fi modificat prin legea bugetului de stat, la propunerea președintelui Agenției”*. Având în vedere că prezentul proiect presupune extinderea competențelor Agenției Naționale de Integritate, iar, în prezent, nu sunt ocupate toate posturile din cadrul instituției, este propusă bugetarea unui număr de zece posturi de inspector de integritate.

În acest fel, prezentul proiect de lege transpune astfel obligația de a stabili canale externe de raportare independente și autonome, care să fie sigure și să asigure confidențialitatea, să analizeze sesizările și să transmită un răspuns avertizorilor într-un interval de timp rezonabil.

Directiva stabilește standarde minime privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale legii și a persoanelor vizate de raportare. În configurarea standardelor minime ale Directivei, prezentul proiect de lege descrie condițiile în care persoanele care efectuează raportări beneficiază de măsuri de protecție și sprijin. Astfel, este necesar ca persoanele care efectuează raportări să aibă motive întemeiate să creadă că informațiile transmise erau adevărate în momentul transmiterii raportării. Aceasta este o garanție esențială împotriva raportărilor rău intenționate sau abuzive, asigurându-se că persoanele care fac sesizări nereale, cu bună știință, nu se bucură de protecție.

De asemenea, în conturarea mecanismului de protecție a persoanelor care efectuează raportări, prezentul proiect de lege, în acord cu prevederile Directivei, instituie interzicerea represaliilor împotriva avertizorilor și consacră o listă neexhaustivă a numeroaselor forme pe care le pot îmbrăca

represaliile. Dispunerea unei măsuri ca represalii în considerarea raportării sau a divulgării publice va constitui contravenție și va fi sancționată cu amendă de la 10.000 la 50.000 lei.

De asemenea, în vederea creării unui mecanism de protejare a avertizorilor și sancționare a persoanelor din cadrul autorităților și instituțiilor publice sau persoanelor de drept privat care recurg la represalii pentru descurajarea și reprimarea raportărilor și, implicit, a avertizorilor, proiectul de act normativ prevede posibilitatea ca avertizorul să obțină, pe calea ordonanței președințiale, chiar dacă nu există judecată asupra fondului, suspendarea aplicării măsurilor pe care le consideră represalii. De asemenea, în cadrul litigiilor având ca obiect contestarea măsurilor prevăzute ca forme de represalii, enunțate de proiect, se instituie o inversare a sarcinii probei, în sensul că angajatorului/persoanei care a dispus măsura îi revine sarcina de a dovedi că măsura contestată este justificată de alte motive decât cele care au legătură cu raportarea sau divulgarea publică. Totodată, proiectul prevede că, în ipoteza în care se constată că măsura este una dintre formele de represalii luate în considerarea raportării sau divulgării publice, instanța dispune, după caz, desființarea măsurii, repunerea părților în situația anterioară, repararea prejudiciului, încetarea măsurii și interzicerea ei pentru viitor, precum și orice alte măsuri pentru încetarea formelor de represalii.

Totodată, ca formă de sancționare a persoanelor care au dispus măsuri ce reprezintă represalii, instanța, odată cu luarea oricăreia dintre măsurile reparatorii împotriva represaliilor, va dispune, în toate cazurile, și publicarea, pe pagina de internet a autorității, instituției publice sau persoanei juridice de drept privat, precum și pe pagina de internet a Agenției, a unui extras din hotărârea prin care a fost constatată dispunerea uneia dintre măsurile prevăzute la art. 21 ca represalii. De asemenea, pentru recuperarea cu celeritate de către avertizor a prejudiciilor suferite ca urmare a măsurilor de represalii, proiectul instituie și o răspundere solidară a persoanei fizice ce a dispus, cu rea-credință, măsura luată ca represalii cu autoritatea, instituția publică sau persoana juridică de drept privat.

În vederea transpunerii Directivei și corelat cu cele expuse anterior, legea stabilește sancțiuni de natură contravențională pentru încălcarea obligațiilor instituite de prezentul act normativ.

Totodată, sunt prevăzute sancțiuni de natură contravențională și împotriva avertizorilor care raportează informații referitoare la încălcări care se dovedesc a fi în mod deliberat nereale, pentru a descuraja alte raportări răuvoitoare și pentru a menține credibilitatea sistemului, dar și sancționarea contravențională a persoanelor juridice pentru împiedicarea fără drept a exercitării drepturilor conferite de lege Agenției și celorlalte

	<p>autorități prevăzute drept canale externe, precum și pentru refuzul nejustificat al acestora de a răspunde solicitărilor autorităților.</p> <p>Față de cele mai sus enunțate, proiectul își propune creșterea nivelului actual de protecție al avertizorilor în interes public, fapt ce vine să garanteze respectarea libertății de exprimare și dreptul la informație, ținând cont de faptul că protecția insuficientă a avertizorilor împotriva represaliilor afectează libertatea de exprimare a persoanelor, precum și dreptul publicului de a avea acces la informații și libertatea mass-media. De asemenea, prin stabilirea unor canale de raportare și prin îmbunătățirea protecției împotriva represaliilor în context profesional, se va asigura un nivel mai ridicat de protecție a avertizorilor și, implicit, garantarea dreptului la condiții de muncă corecte și echitabile.</p> <p>La nivel general, proiectul își propune îmbunătățirea și eficientizarea modalităților de raportare, precum și descurajarea încălcărilor legii.</p> <p>Dreptul la respectarea vieții private, protecția datelor cu caracter personal, asistența medicală, protecția mediului, protecția consumatorilor (respectiv articolele 7, 8, 35, 37 și 38 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene), precum și principiul general al bunei administrări (articolul 41) vor fi, de asemenea, influențate pozitiv, întrucât propunerea va spori detectarea încălcărilor și prevenirea acestora.</p>
3. Alte informații	<p>Elaborarea prezentului proiect de act normativ a fost precedată de o activitate de documentare și analiză a aplicării legii în vigoare, pentru cunoașterea temeinică a realităților economico-sociale care urmează să fie reglementate, a istoricului legislației din acest domeniu, precum și a reglementărilor similare din legislația străină, în special a statelor membre ale Uniunii Europene.</p> <p>În anul 2004, ținând seama de recomandările GRECO și ale Convenției ONU împotriva corupției și urmărindu-se completarea cadrului legislativ vizând protecția persoanelor care, având o atitudine civică, se pronunță împotriva încălcărilor legii sau normelor deontologice, a fost adoptată <i>Legea nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii</i>. Adoptarea legislației a fost urmată, în anul 2005, de introducerea în cadrul Strategiei Naționale Anticorupție a unui obiectiv dedicat protecției avertizorilor în interes public.</p> <p>În ceea ce privește gestionarea problematicii vizând protecția avertizorului în interes public, Ministerul Justiției coordonează și monitorizează implementarea Strategiei Naționale Anticorupție, document ce promovează integritatea, prin aplicarea riguroasă a cadrului normativ și instituțional de prevenire și combatere a corupției în România, inclusiv cel referitor la protecția avertizorului în interes public.</p>

	<p>Finalul implementării strategiei aferentă perioadei 2012-2015 a arătat că, la momentul respectiv, exista un deficit semnificativ de cunoaștere de către angajați și manageri a standardelor legale de integritate, inclusiv în materia protecției avertizorului în interes public. Din acest motiv, următorul document strategic, aferent perioadei 2016-2020, a dedicat măsuri specifice în întâmpinarea acestei probleme.</p> <p>Ca parte a mecanismului de monitorizare a implementării SNA 2016-2020, au fost derulate peste 100 de misiuni tematice de evaluare a implementării SNA 2016-2020, la nivelul administrației publice centrale și locale, printre temele acestora regăsindu-se și protecția avertizorului în interes public. Misiunile au avut drept scop, pe lângă identificarea progreselor înregistrate în implementarea SNA și identificarea și corectarea problemelor practice apărute în aplicarea politicilor și normelor anticorupție, și creșterea gradului de cunoaștere, înțelegere și implementare a măsurilor de prevenire a corupției, în sectorul public și privat. De asemenea, Ministerul Justiției a organizat sesiuni de formare și informare în cadrul cărora a fost abordată și tematica protecției avertizorului în interes public.</p> <p>Se poate, astfel, afirma faptul că la finalul perioadei de implementare a SNA 2016-2020, există o mai bună cunoaștere a standardelor legale în materia protecției avertizorului în interes public, însă și un deficit în aplicarea Legii nr. 571/2004.</p> <p>Totodată, Ministerul Justiției a derulat un studiu în cadrul proiectului cu finanțare europeană <i>Consolidarea capacității administrative a secretariatului tehnic al Strategiei Naționale Anticorupție 2016-2020 de a sprijini implementarea măsurilor anticorupție</i>, cod SIPOCA 62, prin care a fost evaluată legislația privind protecția avertizorilor în interes public existentă în 5 țări (Franța, Italia, Regatul Țărilor de Jos, Irlanda și Canada) și în România. Această evaluare s-a realizat cu scopul de a reliefa exemplele de bună practică existente la nivel european și internațional în vederea valorificării acestora în procesul de transpunere a Directivei.</p>
<p>Secțiunea a 3-a</p> <p>Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ</p>	
1. Impactul macroeconomic	Nu este cazul
1 ¹ . Impactul asupra mediului concurențial și	Nu este cazul

domeniului ajutoarelor de stat	
2. Impactul asupra mediului de afaceri	<p>Conform celor menționate mai sus, un element de noutate adus de Directivă este reprezentat de extinderea domeniului de aplicare a legislației române și în privința sectorului privat.</p> <p>Astfel, companiile care au peste 50 de angajați vor trebui să identifice sau să instituie canale interne de raportare, pe care să le pună la dispoziția potențialilor avertizori.</p> <p>Soluția legislativă aleasă are în vedere că, în cazul entităților private, obligația de a institui canale de raportare trebuie să fie proporțională cu dimensiunea entităților și să țină seama de nivelul de risc pe care activitățile lor îl reprezintă pentru interesul public.</p> <p>Ca principiu general, propunerea exceptează persoanele juridice de drept privat ce au mai puțin de 50 de angajați de la obligația de instituire a unor canale interne de raportare.</p> <p>Excepția însă nu este una absolută, aceasta neaplicându-se persoanelor juridice de drept privat ce au mai puțin de 50 de angajați, care intră sub incidența legislației privind serviciile, produsele și piețele financiare, precum și prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului, siguranța transportului și protecția mediului. Acestea vor avea în continuare obligația de a identifica sau institui canale interne de raportare, în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Costurile pentru aceste întreprinderi sunt minime deoarece acestea sunt deja obligate să instituie canale interne de raportare.</p> <p>Cu titlu de exemplu, pentru a stabili dacă o entitate privată intră sub incidența obligației de a identifica sau înființa canale de raportare internă, Manualul utilizatorului (elaborat de COM UE) pentru definiția IMM-urilor indică faptul că în numărul de angajați sunt cuprinși cei cu normă întreagă, cu fracțiune de normă, agenți temporari și sezonieri, și sunt incluse următoarele categorii: angajați; persoane care lucrează pentru întreprindere, care au fost detașate în aceasta și care sunt considerate angajate în conformitate cu legislația națională (aceasta poate include, de asemenea, angajații temporari sau interimari); proprietari-administratori; parteneri care desfășoară o activitate regulată în cadrul întreprinderii și care beneficiază de avantaje financiare din partea întreprinderii. La stabilirea numărului de angajați nu sunt incluși ucenicii sau studenții care sunt implicați în activități de formare profesională și au contracte de ucenicie sau de formare profesională; angajații pe perioada concediului de maternitate sau a concediului parental.</p>

	<p>Una dintre finalitățile proiectului este reprezentată de promovarea climatului de integritate, astfel încât să fie protejate, pe de-o parte, atât valorile presupuse a fi încălcate, prin însăși remedierea încălcării, precum și imaginea companiei în cauză, din perspectiva menținerii încrederii din partea cetățenilor.</p> <p>Entitățile juridice din sectorul privat care au între 50 și 249 de lucrători vor avea ca termen pentru identificarea sau instituirea canalelor interne de raportare data de 1 decembrie 2023.</p>					
3. Impactul social	Sporirea integrității și transparenței în cadrul sectorului public și în cadrul sectorului privat, creșterea încrederii cetățenilor.					
4. Impactul asupra mediului	Nu este cazul					
5. Alte informații	Nu este cazul					
<p>Secțiunea a 4-a Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)</p>						
Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit;						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale,						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat						
(i) contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal	3906749	1816089	1816089	1816089	1816089	2234221
(ii) bunuri și servicii	1421749	1421749	1421749	1421749	1421749	1421749
	2485000	394340	394340	394340	394340	812472

b) bugete locale						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care:	3906749	1816089	1816089	1816089	1816089	2234221
a) buget de stat						
(i) cheltuieli de personal	1421749	1421749	1421749	1421749	1421749	1421749
(ii) bunuri și servicii	2485000	394340	394340	394340	394340	812472
b) bugetele locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificării veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare	În tabelul anexat.					
7. Alte informații	Nu este cazul.					
Secțiunea a 5-a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare						

<p>1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ:</p> <p>a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ;</p> <p>b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.</p>	<p>Prin prezentul proiect de lege se abrogă Legea nr. 571 din 14 decembrie 2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1214 din 17 decembrie 2004.</p> <p>Urmează a se elabora ordinele președintelui Agenției Naționale de Integritate, prevăzute la art. 12 alin. (3) și 15, precum și actele autorităților enumerate la art. 3 punctul 15 din prezentul proiect de lege.</p>
<p>1¹. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice</p>	<p>Nu este cazul</p>
<p>2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare</p>	<p>Proiectul de lege transpune Directiva (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii.</p>
<p>3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare</p>	<p>Nu este cazul</p>
<p>4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene</p>	
<p>5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente</p>	
<p>6. Alte informații</p>	<p>Nu este cazul</p>
<p>Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ</p>	

1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	Textul a fost supus dezbaterii publice prin afișare pe site-ul Ministerului Justiției. Dezbaterea publică a avut loc în data de 08.04.2021.
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de proiectul actului normativ	Nu este cazul.
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr.521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative	Nu este cazul.
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente	Nu este cazul.
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ	Proiectul necesită avizul Consiliului Economic și Social și al Consiliului Legislativ.

b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi.	
6. Alte informații	Nu este cazul
Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	Textul a fost supus dezbaterii publice prin afișare pe site-ul Ministerului Justiției. Dezbaterea publică a avut loc în data de 08.04.2021.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Nu este cazul.
3. Alte informații	Nu este cazul
Secțiunea a 8-a Măsurile de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	

2. Alte informații	Nu este cazul.

STELIAN ION
deputat USR

GABRIEL ANDREASACHE
deputat TNL

SILVIA SEITLER
deputat USR

MURARIU OANA
deputat USR

Lista susținătorilor

Propunere legislativă – Lege privind protecția avertizorilor în interes public

NR.	DEPUTAT/SENATOR	SEMNĂTURĂ	PARTID
1.	PAVAIT RADU		USR
2.	CRISTIAN BRIAN		USR
3.	LAZAR TEODOR		USR
4.	Gheba Daniel Sorin		USR
5.	APOSTOL ALIU GABRIEL		USR
6.	LAZAR ION MARIAN		USR
7.	TODOSIU BENJAMIN		USR
8.	TEHITA DRAGOS CATALIN		USR
9.	BLAGA DANIEL		USR
10.	POLITEANU MIHAI		USR
11.	SEIBER CRISTIAN GABRIEL		USR
12.	Pruneanu Alin-Costel		USR
13.	SAS LORANT ZOLTAN		USR
14.	GIURGIU ADRIAN		USR
15.	Olivera Coso-alexandru		USR
16.	RIZEA CRISTINA-CAMELIA		USR
17.	MOLNAR RADU-IULIAN		USR
18.	Fătu' Nicu		USR
19.	TEOA DANIEL		USR
20.	DIANA BURZIANU		USR PLUS
21.	Diana Stoica		USR PLUS
22.	CAMBERA OANA ALEXANDRA		USR

23.	POI RARES TUOR	USR
24.	BULAI IULIAN	USR
25.	STEFAN IULIAN CORBU	USR
26.	NEAGU DENISA-ELENA	USR
27.	HANGAN POLYANA	USR
28.	BERESCU MONICA-ELENA	USR
29.	Radu Mircea	USR
30.	BOTEZ MIHAI-CATALIN	USR
31.	TERENTE EUGEN	USR
32.	Badea Mihai Alexandru	USR
33.	Oras. Silvia Toth.	USR
34.	Rodanu Bogdan	USR
35.	DRULĂ CĂTĂLIN	USR
36.	Dan Barna	USR
37.		
38.		
39.		
40.		
41.		
42.		
43.		
44.		
45.		
46.		
47.		

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

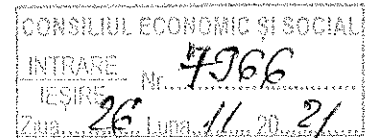
Camera Deputaților

Senat

LEGE PRIVIND PROTECȚIA AVERTIZORILOR ÎN INTERES PUBLIC

Parlamentul României adoptă prezenta lege

Capitolul I Dispoziții generale

Art. 1. - Domeniul de reglementare

(1) Prezenta lege constituie cadrul general în materia protecției persoanelor care raportează încălcări ale legii, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă, în cadrul entităților juridice din sectorul public și privat, în sensul prezentei legi.

(2) Prezenta lege reglementează procedura de primire, de examinare și soluționare a raportărilor, drepturile și obligațiile persoanelor care efectuează raportări sau divulgă public informații privind încălcări ale prevederilor legale, denumite în continuare avertizori în interes public, măsurile de protecție a acestora, obligațiile entităților juridice, drepturile persoanelor vizate, precum și atribuțiile autorităților competente.

(3) Normele specifice privind raportarea încălcărilor legii cuprinse în actele normative enumerate în anexa nr. 1 se aplică în continuare. Normele specifice se completează cu dispozițiile prezentei legi în măsura în care aceasta din urmă instituie un nivel mai ridicat de protecție al persoanelor care raportează încălcări ale legii.

(4) Prezenta lege se aplică raportărilor privind încălcări ale normelor în materie de achiziții publice în domeniile apărării și securității naționale, cu excepția cazului în care acestea intră sub incidența art. 346 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(5) Prezenta lege nu înlătură de la aplicare dispozițiile privind:

- a) condițiile de protecție a informațiilor clasificate;
- b) secretul profesional al avocatului;
- c) confidențialitatea informațiilor medicale;
- d) caracterul secret al deliberărilor judiciare;
- e) desfășurarea procesului penal.

(6) Prezenta lege nu aduce atingere dreptului lucrătorilor de a se consulta cu reprezentanții acestora sau cu sindicatele și nici normelor privind protecția împotriva oricărei măsuri prejudiciabile, determinate de astfel de consultări.

(7) Prezenta lege nu aduce atingere normelor privind autonomia partenerilor sociali și dreptul acestora de a încheia acorduri colective.

Art. 2. - Domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege se aplică persoanelor care efectuează raportări și care au obținut informații referitoare la încălcări ale legii, într-un context profesional. În categoria acestor persoane intră următoarele:

a) persoanele care au statut de lucrător sau persoanele numite într-o funcție publică;

b) persoanele care desfășoară o activitate independentă, în înțelesul art. 49 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;

c) acționarii și persoanele care fac parte din organul de administrare, de conducere sau de supraveghere al unei întreprinderi, inclusiv membrii neexecutivi ai consiliului de administrație, precum și voluntarii și stagiarilor remunerați sau neremunerați;

d) orice persoană care lucrează sub supravegherea și conducerea persoanei fizice sau juridice cu care s-a încheiat contractul, a subcontractanților și a furnizorilor acesteia.

(2) Prezenta lege se aplică și persoanelor care efectuează raportări, inclusiv anonime, prin intermediul canalelor de raportare interne sau externe, sau divulgă public informații privind încălcări ale legii obținute în timpul procesului de recrutare sau altor negocieri precontractuale sau în cazul în care raportul de muncă sau raportul de serviciu a încetat.

Art. 3. - Termeni și expresii

În sensul prezentei legi, termenii și expresiile folosite au următoarea semnificație:

1. încălcări ale legii - acțiuni sau omisiuni care constituie nerespectări ale dispozițiilor legale, ce reprezintă abateri disciplinare, contravenții sau infracțiuni, sau care contravin obiectului sau scopului acestora, inclusiv nerespectarea normelor deontologice și profesionale;

2. informații referitoare la încălcări ale legii - informații cu privire la încălcări efective sau potențiale, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă în cadrul entităților juridice în care lucrează sau a lucrat avertizorul sau cu care acesta este sau a fost în contact prin intermediul activității sale, precum și informațiile cu privire la încercări de a ascunde astfel de încălcări;

3. raportare - comunicarea orală sau scrisă, cu privire la orice faptă care presupune o încălcare a legii;

4. raportare internă - comunicarea orală sau scrisă de informații referitoare la încălcări ale legii din cadrul unei entități juridice. Raportarea internă se realizează prin mijloacele puse la dispoziție de entitățile juridice pentru efectuarea de raportări

privind încălcări ale legii, acestea constituind canalele interne de raportare;

5. raportare externă - comunicarea orală sau scrisă de informații referitoare la încălcări ale legii realizată prin canalele externe de raportare reprezentate de autoritățile prevăzute la pct. 15;

6. divulgare publică - punerea la dispoziție în orice mod în spațiul public a informațiilor referitoare la încălcări ale legii;

7. avertizor în interes public - persoana fizică care efectuează o raportare sau divulgă public informații referitoare la încălcări ale legii, obținute în context profesional, denumită în continuare avertizor;

8. facilitator - persoana fizică ce asistă avertizorul în procesul de raportare într-un context profesional, și a cărui asistență ar trebui să fie confidențială;

9. context profesional - activități profesionale, actuale sau anterioare, de orice natură, remunerate sau nu, desfășurate în cadrul entităților juridice, în baza cărora persoanele pot obține informații referitoare la încălcări ale legii și pot suferi represalii în caz de raportare a acestora;

10. lucrător - persoana fizică ce se află într-un raport de muncă sau raport de serviciu, în temeiul dispozițiilor de drept comun sau speciale în materie, și prestează muncă în schimbul unei remunerații;

11. persoană vizată prin raportare - persoana fizică sau juridică menționată în raportare sau în divulgarea publică, drept persoana căreia i se atribuie încălcarea legii sau cu care persoana respectivă este asociată;

12. represalii - orice acțiune sau omisiune, directă sau indirectă, apărută într-un context profesional, care este determinată de raportarea internă sau externă ori de divulgarea publică și care provoacă sau poate provoca prejudicii avertizorului;

13. acțiuni subsecvente - orice acțiune întreprinsă de către destinatarul unei raportări interne sau de către autoritatea competentă în vederea soluționării raportării și, acolo unde este cazul, a remedierii încălcării raportate;

14. informarea - furnizarea, către avertizor, a unor informații referitoare la acțiunile subsecvente și la motivele unor astfel de acțiuni subsecvente;

15. autoritate competentă să primească raportări privind încălcări ale legii, reprezintă:

a. autoritățile și instituțiile publice care, potrivit dispozițiilor legale speciale, primesc și soluționează raportări referitoare la încălcări ale legii, în domeniul lor de competență;

b. Agenția Națională de Integritate, denumită în continuare Agenția.

16. persoana desemnată - responsabilul cu atribuțiile prevăzute la art. 10 alin. (1) lit. c, numit la nivelul entităților juridice. În funcție de numărul de angajați, atribuțiile pot fi exercitate de către o persoană, un compartiment sau pot fi externalizate către un terț, denumit în continuare terț desemnat.

17. entități juridice - înseamnă orice autoritate publică, instituție publică și orice altă persoană juridică de drept public sau persoană juridică de drept privat,

inclusiv oricare sucursală, agenție, dezmembrământ al unei astfel de persoane juridice.

18. registru special de raportări în interes public - reprezintă acel document în care se înregistrează toate avertizările în interes public, indiferent de entitatea juridică ce le întocmește, care conține informații care nu sunt destinate publicității

Art. 4. Principii generale

Principiile care guvernează protecția raportărilor privind încălcări ale legii sunt următoarele:

a) principiul legalității, conform căruia entitățile juridice au obligația de a respecta drepturile și libertățile fundamentale, prin asigurarea respectării depline, printre altele, a libertății de exprimare și de informare, a dreptului la protecția datelor cu caracter personal, a libertății de a desfășura o activitate comercială, a dreptului la un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, a dreptului la un nivel ridicat de protecție a sănătății umane, a dreptului la un nivel ridicat de protecție a mediului, a dreptului la o cale de atac eficientă și a dreptului la apărare;

b) principiul responsabilității, conform căruia orice persoană care constată și raportează încălcări ale legii este dator să susțină raportarea cu date sau informații;

c) principiul imparțialității, conform căruia examinarea și soluționarea raportărilor se fac fără subiectivism, indiferent de propriile convingeri și interese;

d) principiul bunei administrări, conform căruia entitățile juridice sunt dator să își desfășoare activitatea în realizarea interesului general, cu un grad ridicat de profesionalism, în condiții de eficiență și eficacitate a folosirii resurselor;

e) principiul echilibrului, conform căruia nicio persoană nu se poate prevala de prevederile prezentei legi pentru a diminua sancțiunea administrativă sau disciplinară pentru o faptă a sa mai gravă;

f) principiul bunei-credințe, conform căruia este ocrotită persoana care a avut motive întemeiate să creadă că informațiile referitoare la încălcările raportate erau adevărate la momentul raportării și că respectivele informații intrau în domeniul de aplicare al prezentei legi.

Capitolul II

Modalități de raportare și dispoziții comune aplicabile raportărilor

Art. 5. - Modalități de raportare

(1) În temeiul prezentei legi, modalitățile de raportare sunt următoarele:

- a) raportarea internă;
- b) raportarea externă;
- c) divulgarea publică.

(2) Raportarea privind încălcări ale legii se efectuează, alternativ sau cumulativ,

prin intermediul:

- a) canalelor interne de raportare existente în cadrul entităților juridice;
- b) canalelor externe de raportare;
- c) mass-media, organizațiilor profesionale, sindicale sau patronale, organizațiilor neguvernamentale, comisiilor parlamentare.

(3) Raportarea privind încălcări ale legii se efectuează prin intermediul canalelor externe de raportare:

a) în cazul în care avertizorul consideră că există risc de represalii sau în cazul în care încălcarea raportată nu poate fi remediată în mod eficace prin intermediul canalelor interne de raportare, sau

b) în ipoteza lipsei canalelor interne de raportare în cazul persoanelor juridice de drept privat cu mai puțin de 50 de lucrători, altele decât cele prevăzute la art. 9 alin. (4).

(4) Raportarea se face în scris, pe suport hârtie sau în format electronic, prin comunicare la liniile telefonice sau prin alte sisteme de mesagerie vocală, sau prin întâlnire față în față, la cererea avertizorului.

Art. 6. - Conținutul raportărilor

(1) Raportarea cuprinde, cel puțin, următoarele: numele și prenumele, datele de contact ale avertizorului, entitatea juridică în care a avut loc încălcarea legii, contextul profesional în care au fost obținute informațiile, descrierea faptei susceptibile să constituie încălcare a legii, precum și probele în susținerea raportării, data și semnătura, după caz.

(2) Raportarea care nu cuprinde numele, prenumele, datele de contact sau semnătura se examinează și soluționează în aceleași condiții prevăzute pentru raportările menționate la alin.1.

(3) În cazul în care raportarea anonimă se face prin reprezentare de către un avocat, acesta are obligația de a nu divulga identitatea avertizorului, în măsura în care acest aspect este reglementat expres în contractul de asistență juridică încheiat cu clientul avertizor. Avocatul nu poate fi obligat să divulge identitatea clientului său și orice demers care ar duce la divulgarea identității avertizorului anonim este interzisă. Aceasta obligație a avocatului și interdicție corelativă pentru terți subzistă până la momentul soluționării definitive a raportării. Depunerea unei împuterniciri conținând indicarea contractului de asistență juridică și temeiul legal al neindicării identității avertizorului va fi considerată ca fiind suficientă pentru a dovedi calitatea de reprezentant al avertizorului, chiar în lipsa indicării datelor sale de identificare.

Art. 7. - Evidența raportărilor

(1) Raportările se înscriu într-un registru special, care cuprinde data primirii raportării, numele și prenumele, datele de contact ale avertizorului, după caz, obiectul raportării și modalitatea de soluționare. Angajatorii și autoritățile competente au

obligăția de a păstra evidența raportărilor în registru. Registrul poate fi ținut fie pe suport hârtie, fie în format electronic. Entitățile juridice cu cel puțin 50 de angajați au obligația de a menține statistici cu privire la raportările care privesc încălcări ale legii.

(2) Entitățile juridice păstrează evidența tuturor raportărilor primite, cu respectarea cerințelor privind confidențialitatea. Raportările se păstrează 5 ani.

(3) În cazul în care pentru raportare se utilizează o linie telefonică sau un alt sistem de mesagerie vocală în care conversațiile pot fi înregistrate, sub rezerva consimțământului avertizorului, persoana desemnată are dreptul de a documenta raportarea orală în unul dintre următoarele moduri:

a) prin efectuarea unei înregistrări a conversației într-o formă durabilă și accesibilă;

b) printr-o transcriere completă și exactă a conversației.

(4) În cazul în care pentru raportare se utilizează o linie telefonică sau un alt sistem de mesagerie vocală în care conversațiile nu pot fi înregistrate, persoana desemnată întocmește un proces-verbal de transcriere exactă a conversației.

Persoanele desemnate oferă avertizorului posibilitatea de a verifica, de a rectifica și de a-și exprima acordul cu privire la procesul-verbal al conversației, prin semnarea acestuia.

(5) În cazul în care avertizorul solicită ca raportarea să aibă loc în prezența persoanei desemnate, aceasta are obligația de a întocmi un proces-verbal de consemnare, într-o formă durabilă și accesibilă, sub rezerva consimțământului avertizorului. Persoana desemnată oferă avertizorului posibilitatea de a verifica, de a rectifica și de a-și exprima acordul cu privire la procesul-verbal al conversației, prin semnarea acestuia.

(6) În cazul în care avertizorul nu-și exprimă consimțământul pentru transcrierea sau înregistrarea conversației, acesta este îndrumat să raporteze în scris, pe suport hârtie, persoanei desemnate, sau în format electronic, la o căsuță de poștă electronică dedicată.

(7) Termenul prevăzut la alin. (2) se aplică și în cazul transcrierii prevăzute la alin. (3) lit. b) și al proceselor-verbale prevăzute la alin. (4) și (5).

(8) În termen de cel mult 7 zile calendaristice de la înscrierea raportării în registrul menționat la alin. (1) avertizorului i se eliberează un certificat privind avertizarea în interes public care reprezintă dovada calității de avertizor.

Art. 8. - Obligația de a păstra confidențialitatea

(1) Persoana desemnată să soluționeze raportarea are obligația de a nu dezvălui identitatea avertizorului și nici informațiile care ar permite identificarea directă sau indirectă a acestuia, cu excepția situației în care are consimțământul său expres.

(2) Prin excepție, identitatea avertizorului și orice altă informație menționată la alin. (1) pot fi divulgate numai în cazul în care acest lucru este o obligație impusă de lege, cu respectarea condițiilor și a limitelor prevăzute de aceasta.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), avertizorul este informat cu 3 zile anterior, în scris, cu privire la divulgarea identității și a motivelor divulgării datelor confidențiale în cauză. Obligația nu există în cazul în care informarea ar periclita investigațiile sau procedurile judiciare.

(4) Informațiile din cuprinsul raportărilor care constituie secrete comerciale nu pot fi utilizate sau divulgate în alte scopuri decât cele necesare soluționării raportării.

(5) Obligația de a păstra confidențialitatea nu există în cazul în care avertizorul a dezvăluit în mod intenționat identitatea sa în contextul unei divulgări publice.

(6) Obligația de a păstra confidențialitatea se menține și în cazul în care raportarea ajunge din eroare la o altă persoană din cadrul entității juridice, alta decât persoana desemnată. În acest caz, raportarea este înaintată, de îndată, persoanei desemnate.

(7) Entitățile juridice au obligația să asigure confidențialitatea registrului special de raportări în interes public, în conformitate cu art. 304 Cod penal, astfel încât acestea să fie accesibile doar pentru persoana desemnată să soluționeze raportarea.

Capitolul III

Raportarea prin canale interne de raportare

Art. 9. - Obligația de a institui canale interne de raportare

(1) Entitățile juridice care au cel puțin 50 de angajați, indiferent de numărul de angajați, au obligația de a identifica sau institui canalele interne de raportare și de a stabili proceduri de raportare internă și pentru efectuarea de acțiuni subsecvente. Terțul desemnat are obligația de a aplica procedura privind raportarea prevăzută de art. 10 alin. (1). Instituirea canalelor interne de raportare și stabilirea procedurilor de raportare internă se face după consultarea sindicatului reprezentativ la nivelul entității sau a reprezentanților salariaților, după caz.

(2) Procedurile de raportare internă și pentru efectuarea de acțiuni subsecvente stabilite de către entitățile juridice se aplică și structurilor fără personalitate juridică ale acestora.

(3) Persoanele juridice de drept privat care au între 50 și 249 de angajați, precum și unitățile administrativ-teritoriale cu mai puțin de 10.000 locuitori sau autoritățile publice locale cu mai puțin de 50 angajați se pot grupa și pot utiliza sau partaja resurse în ceea ce privește primirea raportărilor referitoare la încălcări ale legii și în ceea ce

privește acțiunile subsecvente. Această prevedere nu aduce atingere obligației de a păstra confidențialitatea, de a informa avertizorul și de a soluționa raportarea.

(4) Persoanele juridice de drept privat ce au obligația de a institui canale interne de raportare conform actelor normative din anexa nr. 2 își mențin această obligație, indiferent de numărul de angajați.

Art. 10. - Procedura privind raportarea

(1) Procedurile de raportare internă și de efectuare de acțiuni subsecvente presupun următoarele:

a) conceperea, instituirea și gestionarea modalității de primire a raportărilor astfel încât să fie protejată confidențialitatea identității avertizorului și a oricărei părți terțe menționate în raportare și să se împiedice accesul la aceasta a membrilor neautorizați ai personalului;

b) obligația de a transmite avertizorului, în termen de cel mult 7 zile calendaristice de la primirea raportării, confirmarea primirii acesteia;

c) desemnarea unei persoane, a unui compartiment sau a unui terț, cu atribuții în ceea ce privește primirea, înregistrarea, examinarea, efectuarea de acțiuni subsecvente și soluționarea raportărilor, care să acționeze cu imparțialitate și care să se bucure de independență în exercitarea acestor atribuții;

d) efectuarea cu diligență a acțiunilor subsecvente de către persoana desemnată;

e) obligația de informare a avertizorului cu privire la stadiul acțiunilor subsecvente, în termen de cel mult 3 luni de la data confirmării de primire sau, în cazul în care nu i s-a confirmat primirea raportării, de la expirarea termenului de 7 zile prevăzut la lit. b), precum și, ulterior, ori de câte ori sunt înregistrate evoluții în desfășurarea acțiunilor subsecvente, cu excepția cazului în care informarea ar putea periclita desfășurarea acestora;

f) obligația de a furniza informații clare și ușor accesibile privind procedurile de raportare externă către autoritățile competente și, după caz, către instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii;

g) obligația de informare a avertizorului cu privire la modalitatea de soluționare a raportării.

(2) Persoana desemnată, precum și mijloacele de raportare trebuie aduse la cunoștința fiecărui angajat, prin afișare pe pagina de internet a instituției și prin afișare la sediu, într-un loc vizibil și accesibil. Angajatorul trebuie să se asigure că, în orice moment, cel puțin un mijloc de raportare este accesibil.

Art. 11. - Soluționarea raportării

(1) Raportarea se soluționează prin:

a) clasare atunci când:

- i. nu conține elementele prevăzute de art. 6, altele decât datele de identificare a persoanei, iar persoana desemnată a solicitat completarea acesteia în termen de 15 zile, fără ca această obligație să fie îndeplinită;
 - ii. raportarea este transmisă anonim și nu conține suficiente informații referitoare la încălcări ale legii, care să permită analiza și soluționarea raportării, sau nu poate fi completată în termenul prevăzut la lit. a).
- b) sesizarea organelor de conducere din cadrul entității juridice cu privire la care s-a făcut avertizarea, după caz, instituțiilor, oficiilor sau agențiilor competente, în vederea adoptării măsurilor care se impun sau efectuării unor investigații aprofundate, atunci când informațiile conținute în raportare atrag competența acestora.
- (2) Soluția de clasare se comunică avertizorului, cu indicarea temeiului legal.
- (3) În cazul în care o persoană face mai multe raportări cu același obiect, acestea se conexează, avertizorul urmând să primească o singură informare. Dacă după trimiterea acesteia se primește o nouă raportare cu același obiect, fără a prezenta informații suplimentare care să justifice o acțiune subsecventă diferită, aceasta se clasează.

Capitolul IV

Raportarea prin canale externe de raportare

Art. 12. - Autoritățile competente

- (1) Canalele externe de raportare sunt reprezentate de autoritățile enumerate la art. 3 punctul 15.
- (2) În situația în care, potrivit legilor speciale, competența de a primi și efectua acțiuni subsecvente revine autorităților prevăzute la art. 3 punctul 15 lit. a), raportările primite de Agenție se redirecționează, de îndată, către acestea, cu păstrarea garanțiilor privind confidențialitatea și integritatea.
- (3) În ipoteza redirecționării către autoritățile prevăzute la alin. (2), Agenția are obligația de a înștiința avertizorul, în termen de 3 zile lucrătoare.

Art. 13. - Drepturi și obligații ale autorităților competente

- (1) În soluționarea raportării și efectuarea de acțiuni subsecvente, Agenția și autoritățile prevăzute la art. 12 alin. (3) au următoarele drepturi:
- a) de a solicita documentele deținute de autoritățile, instituțiile publice și persoanele juridice de drept privat, indiferent de forma acestora și de a primi copii ale acestora;
 - b) de a solicita informații de la entitățile juridice, de la avertizor, persoana vizată și orice altă persoană care poate oferi informații în vederea soluționării

raportărilor; solicitarea de informații se poate realiza inclusiv prin invitarea la sediul autorităților competente.

(2) În soluționarea raportării și efectuarea de acțiuni subsecvente, Agenția și autoritățile prevăzute la art. 12 alin. (3) au următoarele obligații:

- a) primesc, examinează și răspund la raportări;
- b) efectuează acțiuni subsecvente referitoare la încălcări ale legii;
- c) asigură confidențialitatea raportării;
- d) asigură păstrarea raportărilor o perioadă de 5 ani pentru a permite efectuarea de verificări suplimentare;
- e) mențin contactul cu avertizorul, în vederea solicitării de informații suplimentare și informării, potrivit art. 3 pct. 14;
- f) informează avertizorul cu privire la modalitatea de soluționare.

(3) Modalitățile efective de aducere la îndeplinire a drepturilor prevăzute de alin. (1) și a obligațiilor prevăzute de alin. (2) se stabilesc prin ordin al președintelui Agenției și, după caz, prin acte ale autorităților enumerate la art. 3 punctul 15.

Art. 14. - Atribuțiile Agenției

În aplicarea prezentei legi, Agenția îndeplinește următoarele atribuții în legătură cu raportările privind încălcări ale legii:

- a) soluționează raportările care intră în competența sa;
- b) certifică faptul că avertizorul beneficiază de protecție în temeiul prezentei legi;
- c) acordă asistență financiară și măsuri de sprijin, inclusiv sprijin de natură psihologică, pentru persoanele care efectuează raportări în cadrul procedurilor judiciare sau care se află într-o situație de vulnerabilitate ca urmare a raportării. Procedura de certificare a calității de avertizor, măsurile de asistență și modalitatea de acordare a acestora se stabilesc prin ordin al președintelui Agenției;
- d) înaintează raportarea către autoritatea competentă să o soluționeze, în funcție de obiectul acesteia;
- e) transmite în timp util informațiile conținute în raportare către instituțiile, organele, oficiile sau agențiile competente ale Uniunii Europene, după caz, în vederea efectuării de acțiuni subsecvente, potrivit legii;
- f) organizează periodic activități de informare publică cu privire la procedura de raportare a încălcărilor legii și la măsurile de protecție;
- g) asigură consilierea, la cerere, angajatorilor în elaborarea și, după caz, revizuirea procedurilor prevăzute la art. 9 alin. (1);
- h) asigură instruirea persoanelor desemnate să soluționeze raportări;
- i) oferă consiliere confidențială, la cerere, persoanelor care intenționează să efectueze o raportare cu privire la procedura de raportare, de examinare și de soluționare a raportării;

- j) formulează propuneri de modificare și completare a legislației în materie;
- k) cooperează cu instituții și organizații similare din Uniunea Europeană și din alte țări și cu organizații neguvernamentale.

Art. 15. - Obligația de informare

(1) În îndeplinirea atribuțiilor prevăzute de prezenta lege, Agenția are obligația de a publica pe pagina de internet a instituției, într-o secțiune separată, ușor de identificat și de accesat, cel puțin următoarele informații:

- a) condițiile pentru a beneficia de protecție în temeiul prezentei legi;
- b) informațiile de contact pentru efectuarea raportării: adresa poștală și electronică pentru efectuarea raportării, numerele de telefon, mențiunea privind înregistrarea conversațiilor telefonice;
- c) procedura aplicabilă raportării privind încălcarea legii, inclusiv modul în care Agenția poate solicita avertizorului să clarifice informațiile raportate sau să furnizeze informații suplimentare, termenul pentru a informa avertizorul, precum și tipul și conținutul informării;
- d) obligația de păstrare a confidențialității cu privire la identitatea avertizorului;
- e) obligația de a asigura informarea avertizorilor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal;
- f) natura acțiunilor subsecvente care pot fi întreprinse în vederea soluționării raportărilor;
- g) măsurile reparatorii și modalitățile de asigurare a protecției împotriva represaliilor;
- h) informații privind datele de contact și intervalul de timp în care persoanele desemnate din cadrul Agenției asigură consilierea persoanelor care intenționează să efectueze o raportare;
- i) un model de declarație cuprinzând condițiile în care avertizorul este protejat de răspunderea pentru încălcarea confidențialității.

(2) Agenția publică anual, pe pagina de internet a instituției, statistici privind numărul de raportări primite, numărul de examinări și acțiuni subsecvente inițiate și informările transmise, precum și, în cazul în care sunt confirmate, prejudiciul financiar estimat și sumele recuperate în urma raportărilor.

(3) Instrucțiunile și formularele de raportare statistică se stabilesc prin ordin al președintelui Agenției.

Art. 16. - Persoane desemnate

(1) În vederea soluționării raportărilor, se înființează, în cadrul Agenției, Serviciul avertizare în interes public cu atribuții exclusive de aplicare a prezentei legi, ce cuprinde 10 posturi. Organigrama Agenției se modifică corespunzător.

(2) Agenția, prin ordin al președintelui, desemnează inspectori de integritate cu atribuții de gestionare a raportărilor referitoare la încălcări ale legii, denumiți în continuare persoane desemnate.

Art. 17. - Procedura raportării externe

(1) După primirea raportării, Agenția, prin structura de specialitate, are obligația înregistrării, confirmând primirea, de îndată, dar nu mai târziu de 7 zile calendaristice, cu excepția cazului în care avertizorul a solicitat în mod expres altfel sau atunci când Agenția consideră, în mod rezonabil, că o confirmare a primirii raportării ar periclita protecția identității avertizorului.

(2) După înregistrarea raportării, persoana desemnată efectuează o primă examinare a acesteia, în ceea ce privește îndeplinirea prevederilor art. 2, art. 5 alin. (3) și art. 6.

(3) Prevederile art. 11 privind clasarea raportărilor se aplică în mod corespunzător.

(4) Dacă, pe baza informațiilor conținute în raportare, există indicii privind existența unei încălcări a legii, persoana desemnată procedează la examinarea propriu-zisă.

(5) Agenția are competența de a solicita, colecta și prelucra date și informații cu privire la raportarea înregistrată. De asemenea, Agenția are dreptul să solicite motivat, entităților juridice, documentele și informațiile necesare soluționării raportării, cu obligația păstrării confidențialității. Acestea sunt obligate să răspundă solicitării Agenției în termen de cel mult 15 zile lucrătoare de la primirea solicitării.

(6) Agenția este obligată să informeze avertizorul, potrivit art. 3 pct. 14, într-un termen rezonabil, care să nu depășească o lună sau, în cazuri justificate, 3 luni de la primirea raportării, precum și ori de câte ori sunt înregistrate evoluții în desfășurarea acțiunilor subsecvente, cu excepția cazului în care informarea ar putea periclita desfășurarea acestora.

(7) După finalizarea examinării, persoana desemnată întocmește un raport care cuprinde următoarele elemente: prezentarea situației care a făcut obiectul raportării, inclusiv descrierea informațiilor aduse la cunoștința Agenției prin raportarea înregistrată și, după caz, prin comunicarea de către entitățile juridice vizate, concluzii și recomandări care pot cuprinde referiri la eventuale măsuri de protecție.

(8) Modalitatea de soluționare se comunică în termen de 5 zile de la finalizarea examinării către avertizor și persoana vizată.

(9) Prevederile alin. (2)-(8) se aplică, în mod corespunzător, tuturor autorităților competente prevăzute la art. 3, pct. 15.

(10) Raportările care privesc președintele și vicepreședintele Agenției, precum și pentru personalul acesteia, se examinează și se soluționează în cadrul Consiliului Național de Integritate.

Art. 18. Revizuirea procedurilor

Autoritatea competentă are obligația de a analiza și, după caz, de a-și revizui procedura de primire a raportărilor și de efectuare a acțiunilor subsecvente, la intervale regulate, dar cel puțin o dată la trei ani.

Capitolul V Divulgări publice

Art. 19. - Divulgarea publică

(1) Avertizorul care divulgă public informații privind încălcarea legii beneficiază de protecție în temeiul prezentei legi în conformitate cu dispozițiile art. 30-31 din Constituția României.

(2) Sesizarea privind încălcarea legii prin divulgare publică se adresează mass-media, organizațiilor profesionale, sindicale sau patronale, organizațiilor neguvernamentale, comisiilor parlamentare.

Capitolul VI Măsuri de protecție, măsuri de sprijin și măsuri reparatorii

Art. 20. - Condiții

(1) Pentru a beneficia de măsurile de protecție prevăzute de prezenta lege, avertizorul trebuie să întrunească cumulativ următoarele condiții:

- a) să fie una dintre persoanele care efectuează raportări și care au obținut informații referitoare la încălcări ale legii într-un context profesional;
- b) să fi avut motive întemeiate să creadă că informațiile referitoare la încălcările raportate erau adevărate la momentul raportării;
- c) să fi efectuat o raportare internă, o raportare externă sau o divulgare publică potrivit prezentei legi;

Pentru a beneficia de măsurile reparatorii prevăzute de prezenta lege, avertizorul trebuie să îndeplinească cumulativ condițiile de la alin. (1) lit. a) - c), precum și condiția ca represaliile să fie consecința raportării efectuate.

(2) Măsurile prevăzute de prezentul capitol se aplică și:

- a) facilitatorilor;
- b) persoanelor terțe care au legături cu avertizorul și care ar putea să sufere represalii într-un context profesional, cum ar fi colegi sau rude ale acestuia;
- c) persoanelor juridice deținute de către avertizor, sau pentru care avertizorul lucrează sau cu care are alte tipuri de legături într-un context profesional;
- d) avertizorului care, în mod anonim, a raportat sau a divulgat public informații referitoare la încălcări, dar este ulterior identificat și suferă represalii;

e) avertizorului care efectuează raportări către instituțiile, organele, oficiile sau agențiile relevante ale Uniunii;

f) organizațiilor mass-media, organizațiilor profesionale, sindicalelor sau patronalelor, organizațiilor neguvernamentale care primesc divulgări publice din partea avertizorilor în interes public și care suferă represalii ca urmare a asistenței oferite avertizorului.

(3) Avertizorii în interes public beneficiază de prezumția de bună credință. Sarcina probei revine persoanelor sau entităților ce exercită represaliile în legătură cu care sunt stabilite măsuri de protecție, de sprijin și reparatorii.

Art. 21. - Exonerare de răspundere

(1) Avertizorul nu răspunde pentru raportarea sau divulgarea publică a unor informații privind încălcări ale legii, cu condiția ca acesta să fi avut motive întemeiate să creadă că raportarea sau divulgarea a fost necesară pentru dezvăluirea unei încălcări a legii.

(2) Avertizorul nu răspunde pentru dobândirea informațiilor care sunt raportate sau divulgate public sau pentru accesul la acestea, cu condiția ca o astfel de dobândire sau un astfel de acces să nu constituie o infracțiune. Articolul 13 din Legea nr. 544/2001 se aplică în mod corespunzător.

(3) Răspunderea avertizorilor pentru acte sau omisiuni care nu au legătură cu raportarea sau divulgarea publică sau care nu sunt necesare pentru dezvăluirea unei încălcări a legii este supusă dispozițiilor de drept comun.

Art. 22. - Interdicția represaliilor

(1) Este interzisă orice formă de represalii împotriva avertizorilor, în special cele care privesc:

a) orice suspendare a contractului individual de muncă ori a raportului de serviciu, cum ar fi trimiterea în șomaj tehnic;

b) concedierea;

c) orice modificare a contractului de muncă sau a raportului de serviciu, cum ar fi transferul de atribuții, schimbări ale locației locului de muncă, reducere a salariului, schimbări ale programului de lucru;

d) retrogradarea sau împiedicarea promovării în muncă și a dezvoltării profesionale, inclusiv prin evaluări negative ale performanței sau prin recomandări negative pentru activitatea profesională desfășurată;

e) aplicarea oricărei alte sancțiuni disciplinare;

f) constrângerea, intimidarea, hărțuirea;

g) discriminarea, crearea unui alt dezavantaj sau supunerea la un tratament inechitabil;

h) refuzul de a transforma un contract de muncă pe o perioadă determinată într-un contract de muncă pe durată nedeterminată, în cazul în care lucrătorul a avut așteptări legitime că i s-ar oferi un post permanent;

i) refuzul de a reînnoi un contract de muncă pe o perioadă determinată sau încetarea anticipată a unui astfel de contract;

j) cauzarea de prejudicii, inclusiv la adresa reputației persoanei în cauză, în special pe platformele de comunicare socială, sau pierderi financiare, inclusiv sub forma pierderii oportunităților de afaceri și a pierderii de venituri;

k) includerea pe o listă sau într-o bază de date negativă, pe baza unui acord sectorial sau la nivel de industrie, formal sau informal, care poate presupune că persoana în cauză nu își va găsi, în viitor, un loc de muncă în respectivul sector sau în respectiva industrie;

l) rezilierea înainte de termen sau anularea unui contract pentru bunuri sau servicii;

m) anularea unei licențe sau a unui permis;

n) solicitarea de efectuare a unei evaluări psihiatrice sau medicale.

(2) Măsuri pentru protecția împotriva represaliilor în fața comisiei de disciplină.

a) avertizorul cercetat disciplinar ca urmare a raportării sau divulgării publice poate invoca calitatea sa în fața comisiei de disciplină. Comisia de disciplină verifică această calitate și, după caz, suspendă de îndată procedura disciplinară până la soluționarea definitivă a raportării;

b) avertizorul nu poate fi sancționat pentru actul de avertizare, sub sancțiunea nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate;

c) la solicitarea avertizorului cercetat disciplinar, ca urmare a raportării sau divulgării publice, comisiile de disciplină sau alte organisme similare din cadrul entităților juridice au obligația de a invita presa, un reprezentant al sindicatului sau al asociației profesionale cu cel puțin 24 de ore înainte, sub sancțiunea nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate;

d) anunțul se face prin comunicat pe pagina de internet a entității juridice, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înaintea ședinței, sub sancțiunea nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate;

g) comisia de disciplină are obligația de a fundamenta, în raportul cercetării disciplinare, orice propunere de sancționare disciplinară a unui avertizor pentru alte fapte decât cele în legătură cu raportarea, făcând apel la regimul sancționator în spețe similare, sub sancțiunea nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate.

Art. 23. - Contestarea măsurilor luate ca represalii

(1) Avertizorul poate contesta măsurile prevăzute la art. 22 printr-o cerere adresată instanței competente, în funcție de natura litigiului, în a cărei circumscripție teritorială acesta își are domiciliul.

(2) În litigiile prevăzute la alin. (1) sarcina de a dovedi că măsura contestată este justificată de alte motive decât cele care au legătură cu raportarea sau divulgarea publică revine, după caz, fie angajatorului, fie entității cu privire la care se face contestarea privind represaliile.

(3) Instanța poate dispune, pe calea ordonanței președințiale, chiar dacă nu există judecată asupra fondului, suspendarea măsurilor prevăzute la art. 22.

(4) Instanța verifică proporționalitatea sancțiunii aplicate avertizorului pentru o abatere disciplinară, prin compararea cu practica sancționării sau cu alte cazuri similare din cadrul aceleiași entități juridice, pentru a înlătura posibilitatea sancționării ulterioare și indirecte a actelor de avertizare în interes public, protejate prin prezenta lege.

(5) Dacă instanța constată că măsura a fost dispusă ca represalii în considerarea raportării sau a divulgării publice, aceasta poate dispune, după caz, desființarea măsurii, repunerea părților în situația anterioară, repararea prejudiciului, încetarea măsurii și interzicerea ei pe viitor, precum și orice alte măsuri pentru încetarea formelor de represalii.

(6) Odată cu luarea oricăreia dintre măsurile prevăzute la alin. (5), instanța va dispune, în toate cazurile, și obligarea entității juridice la publicarea, pe cheltuiala sa, a unui extras din hotărârea prin care a fost constatată dispunerea în mod nelegal a uneia dintre măsurile prevăzute la art. 22. Extrasul se publică pe pagina de internet a entității juridice, precum și pe pagina de internet a Agenției.

(7) Dacă instanța constată că împotriva aceleiași avertizor au fost dispuse, de cel puțin două ori, represalii în considerarea aceleiași raportări sau divulgări publice, aceasta poate dispune, după caz, oricare dintre măsurile de la alin. (5).

Art. 24. - Răspunderea solidară

Persoana fizică ce a dispus, cu rea-credință, măsura luată ca represalii răspunde solidar cu entitatea juridică pentru repararea prejudiciilor.

Art. 25. - Consilierea, informarea și asistența

(1) Agenția asigură consilierea și informarea în legătură cu măsurile de protecție, cu drepturile, procedurile și măsurile reparatorii aplicabile.

(2) Agenția oferă avertizorilor asistență în legătură cu protecția acestora împotriva represaliilor în fața oricărei autorități.

(3) Toate entitățile prevăzute la art.3(15) au obligația de a asigura consilierea în legătură cu măsurile de protecție, cu drepturile, procedurile și măsurile reparatorii aplicabile prin intermediul consilierului de etică sau funcției asimilate acestuia

(4) În cadrul Agenției, se înființează Serviciul de sprijin pentru avertizori de integritate cu atribuții exclusive de aplicare a prezentei legi, ce cuprinde 7 posturi. Organigrama Agenției se modifică corespunzător.

Art. 26. - Protecția identității persoanei vizate și a terțelor persoane

(1) Normele privind protecția identității, aplicabile avertizorilor, prevăzute la art. 8 alin. (1), art. 13 alin. (2) lit. c), și art. 32, se aplică și persoanei vizate, precum și altor terțe persoane la care se face referire în raportare.

(2) Identitatea persoanei vizate este protejată cât timp sunt în desfășurare acțiunile subsecvente raportării sau divulgării publice, cu excepția cazului în care, urmare a soluționării raportării sau divulgării, se constată că persoana vizată nu este vinovată de încălcările legii ce au făcut obiectul raportării sau divulgării.

Art. 28. - Interzicerea renunțării la drepturi și la măsuri reparatorii

(1) Drepturile și măsurile prevăzute de prezenta lege nu pot face obiectul unei renunțări sau limitări prin contract, formă sau condiții de încadrare în muncă, inclusiv un acord de arbitraj prealabil unui litigiu.

(2) Orice tranzacție prin care se urmărește renunțarea la sau limitarea drepturilor și măsurilor prevăzute de prezenta lege este nulă de drept.

Capitolul VII

Sancțiuni

Art. 29. - Răspunderea

(1) Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage, după caz, răspunderea civilă, disciplinară, contravențională sau penală.

(2) Următoarele fapte constituie contravenții, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât să fie considerate, potrivit legii penale, infracțiuni și se sancționează după cum urmează:

a) împiedicarea, prin orice mijloace, a raportării de către persoana desemnată să primească și să înregistreze raportările sau de către persoana care face parte din compartimentul desemnat în acest sens din cadrul persoanelor juridice prevăzute la art. 1 alin. (1), cu amendă de la 1.500 lei la 15.000 lei;

b) refuzul nejustificat de a răspunde solicitărilor Agenției și autorităților prevăzute la art. 3 pct. 15 lit. c) în exercitarea atribuțiilor care le revin potrivit prezentei legi, cu amendă de la 2.500 lei la 25.000 lei;

c) nerespectarea de către persoanele juridice prevăzute la art. 1 alin. (1) a obligațiilor prevăzute la art. 9 alin. (1) de a institui canale interne, cu amendă de la 2.500 lei la 25.000 lei;

d) nerespectarea de către persoanele juridice prevăzute la art. 1 alin. (1) a obligațiilor prevăzute la art. 10 alin. (1) lit. a), cu amendă de la 3.000 lei la 30.000 lei;

e) încălcarea obligației de a menține confidențialitatea privind identitatea avertizorilor, persoanei vizate sau a terțelor persoane, astfel cum este menționată la art. 8 și al art. 26, cu amendă de la 3.000 lei la 30.000 lei în cazul persoanelor fizice;

f) dispunerea unei măsuri ca represalii în considerarea raportării sau a divulgării publice se sancționează cu amendă de la 10.000 la 50.000 lei. Termenul de aplicare a sancțiunii începe să curgă de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care s-a constatat că măsura a fost dispusă ca represalii în considerarea raportării sau a divulgării publice.

Art. 30. - Raportarea nereală

Raportarea de informații privind încălcări ale legii, cunoscând că acestea sunt nereale, constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 5.000 lei, dacă fapta nu a fost săvârșită în astfel de condiții încât să fie considerată, potrivit legii, infracțiune.

Art. 31. - Aplicarea contravențiilor

(1) Constatarea și sancționarea contravențiilor prevăzute de prezenta lege se fac de către personalul din cadrul structurii de specialitate al Agenției.

(2) Dispozițiile prezentului capitol se completează cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Prin excepție de la dispozițiile art. 8 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, amenzile încasate constituie venit la bugetul de stat.

Capitolul VIII

Dispoziții finale și tranzitorii

Art. 32. - Prelucrarea datelor cu caracter personal

(1) Toate prelucrările de date cu caracter personal efectuate în temeiul prezentei legi, inclusiv schimbul sau transmiterea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente, se desfășoară potrivit dispozițiilor în materie.

(2) Datele cu caracter personal care nu sunt necesare pentru soluționarea unei anumite raportări nu sunt colectate sau, dacă sunt colectate în mod accidental, sunt șterse fără întârzieri nejustificate.

Art. 33. - Alocarea resurselor

Guvernul alocă Agenției, precum și, după caz, instituțiilor și autorităților publice cu atribuții în implementarea dispozițiilor prezentei legi, resursele financiare, materiale și logistice necesare.

Art. 34. - Aplicarea legii în timp

Avertizările formulate și nesoluționate înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi, rămân supuse dispozițiilor legale în vigoare la data formulării.

Art. 35. - Elaborarea și revizuirea procedurilor interne

În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, autoritățile și instituțiile publice cu atribuții în implementarea prezentei legi au obligația elaborării sau, după caz, a revizuirii, în conformitate cu dispozițiile prezentei legi, a procedurilor interne aplicabile. În același termen, președintele Agenției aprobă ordinele prevăzute de art. 13 alin. (3) din prezenta lege.

Art. 36. - Raportarea către Comisia Europeană

(1) Agenția furnizează Comisiei, anual, datele statistice disponibile, solicitate potrivit art. 28 alin. (2) din Directiva (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii.

(2) Autoritățile competente menționate la art. 3 alin. 15 lit. a) și c), transmit anual Agenției date statistice privind raportările. Modalitățile efective de aducere la îndeplinire a acestei obligații, precum și indicatorii de raportare se stabilesc prin ordin al președintelui Agenției.

Art. 37. - Intrarea în vigoare

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 17 decembrie 2021.

(2) Obligația de a identifica sau institui canale interne de raportare potrivit Capitolului III - Raportarea prin canale interne, în ceea ce privește persoanele juridice de drept privat care au între 50 și 249 de angajați, intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2023.

Art. 38. - Abrogarea dispozițiilor legale anterioare

La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă Legea nr. 571 din 14 decembrie 2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1214 din 17 decembrie 2004.

* * *

Prezenta lege transpune Directiva (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 305 din 26 noiembrie 2019.

Anexa 1¹

Legi

1. Legea nr. 1/2020 din 6 ianuarie 2020 privind pensiile ocupaționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 10 din 8 ianuarie 2020, cu modificările și completările ulterioare;
2. Legea nr. 210/2019 privind activitatea de emisie de monedă electronică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 914 din 13 noiembrie 2019;
3. Legea nr. 209/2019 privind serviciile de plată și pentru modificarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 913 din 13 noiembrie 2019;
4. Legea nr. 126/2018 din 11 iunie 2018 privind piețele de instrumente financiare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 521 din 26 iunie 2018, cu modificările și completările ulterioare;
5. Lege nr. 162/2017 din 6 iulie 2017 privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate și de modificare a unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 548 din 12 iulie 2017, cu modificările și completările ulterioare;
6. Legea nr. 210/2017 privind stabilirea unor măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 873 din 7 noiembrie 2017;
7. Legea nr. 24/2017 din 21 martie 2017 privind emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 213 din 29 martie 2017, cu modificările și completările ulterioare;
8. Legea nr. 312/2015 privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul financiar, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 920 din 11 decembrie 2015;
9. Legea nr. 311/2015 privind schemele de garantare a depozitelor și Fondul de garantare a depozitelor bancare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 918 din 11 decembrie 2015;
10. Legea nr. 276/2015 privind stabilirea unor măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 236/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind vânzarea în lipsă și anumite aspecte ale swapurilor pe riscul de credit, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 847 din 15 noiembrie 2015;

¹ Trimiterea la actele normative reprezintă o trimitere dinamică. Dacă un act normativ din anexă se modifică ulterior intrării în vigoare a prezentului act normativ, trimiterea se referă la actul respectiv astfel cum a fost modificat; sau dacă acesta este înlocuit, trimiterea se referă la noul act.

11. Legea nr. 237/2015 din 19 octombrie 2015 privind autorizarea și supravegherea activității de asigurare și reasigurare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 800 din 28 octombrie 2015, cu modificările și completările ulterioare;
12. Legea 74/2015 privind administratorii de fonduri de investiții alternative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 274 din 23 aprilie 2015, cu modificările și completările ulterioare;
13. Legea nr. 93/2009 din 8 aprilie 2009 privind instituțiile financiare nebancare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 21 aprilie 2009, cu modificările și completările ulterioare;
14. Legea nr. 204/2006 privind pensiile facultative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 470 din 31 mai 2006, cu modificările și completările ulterioare;
15. Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 571 din 29 iunie 2004, cu modificările și completările ulterioare.

Ordonanțe de urgență ale Guvernului

1. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 32/2012 privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare și societățile de administrare a investițiilor, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 297/2004 privind piața de capitala, aprobată cu modificări prin Legea nr. 10/2015, cu modificările și completările ulterioare;
2. Ordonanța de urgență nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare.

Acte ale administrației publice centrale de specialitate

1. Ordinul nr. 99 din 3 septembrie 2012 al Comisia Națională a Valorilor Mobiliare privind aprobarea Regulamentului nr. 6/2012 pentru aplicarea art. 41 din Regulamentul (UE) nr. 236/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 martie 2012 privind vânzarea în lipsă și anumite aspecte ale swapurilor pe riscul de credit, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 571 din 29 iunie 2004;
2. Regulamentul nr. 5/2010 al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare privind utilizarea sistemului de conturi globale, aplicarea mecanismelor cu și fără prevalidarea instrumentelor financiare, efectuarea operațiunilor de împrumut de valori mobiliare, a celor de constituire a garanțiilor asociate acestora și a tranzacțiilor de vânzare în lipsă, aprobat prin Ordinul nr. 10/2010 al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 10/2010, publicat în Monitorul Oficial al

României, Partea I, nr. 169 din 16 martie 2010, cu modificările și completările ulterioare;

3. Regulamentul nr. 31 din 14 decembrie 2006 al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare privind completarea unor reglementări ale Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, în vederea implementării unor prevederi ale directivelor europene, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 5 din 4 ianuarie 2007, cu modificările și completările ulterioare.

Anexa 2²

Legi

1. Legea nr. 158/2020 pentru modificarea, completarea și abrogarea unor acte normative precum și pentru stabilirea unor măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2017/2.402 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2017 de stabilire a unui cadru general privind securitizarea și de creare a unui cadru specific pentru o securitizare simplă, transparentă și standardizată și de modificare a Directivelor 2009/65/CE, 2009/138/CE și 2011/61/UE, precum și a Regulamentelor (CE) nr. 1.060/2009 și (UE) nr. 648/2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 673 din 29 iulie 2020;
2. Legea nr. 1/2020 din 6 ianuarie 2020 privind pensiile ocupaționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 10 din 8 ianuarie 2020, cu modificările și completările ulterioare;
3. Legea nr. 210/2019 privind activitatea de emisie de monedă electronică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 914 din 13 noiembrie 2019;
4. Legea nr. 209/2019 privind serviciile de plată și pentru modificarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 913 din 13 noiembrie 2019;
5. Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 589 din 18 iulie 2019, cu modificările și completările ulterioare;
6. Legea nr. 126/2018 din 11 iunie 2018 privind piețele de instrumente financiare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 521 din 26 iunie 2018, cu modificările și completările ulterioare;
7. Legea nr. 210/2017 privind stabilirea unor măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 873 din 7 noiembrie 2017;
8. Legea nr. 162/2017 din 6 iulie 2017 privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate și de modificare a unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 548 din 12 iulie 2017, cu modificările și completările ulterioare;

² Trimiterea la actele normative reprezintă o trimitere dinamică. Dacă un act normativ din anexă se modifică ulterior intrării în vigoare a prezentului act normativ, trimiterea se referă la actul respectiv astfel cum a fost modificat; sau dacă acesta este înlocuit, trimiterea se referă la noul act.

9. Legea nr. 24/2017 din 21 martie 2017 privind emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 213 din 29 martie 2017, cu modificările și completările ulterioare;
10. Legea nr. 236/2018 privind distribuția de asigurări, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 853 din 8 octombrie 2018, cu modificările și completările ulterioare;
11. Legea nr. 165/2016 privind siguranța operațiunilor petroliere offshore, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 572 din 28 iulie 2016, cu modificările și completările ulterioare;
12. Legea nr. 312/2015 privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul financiar, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 920 din 11 decembrie 2015;
13. Legea nr. 311/2015 privind schemele de garantare a depozitelor și Fondul de garantare a depozitelor bancare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 918 din 11 decembrie 2015;
14. Legea nr. 276/2015 privind stabilirea unor măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 236/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind vânzarea în lipsă și anumite aspecte ale swapurilor pe riscul de credit, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 847 din 15 noiembrie 2015;
15. Legea nr. 237/2015 din 19 octombrie 2015 privind autorizarea și supravegherea activității de asigurare și reasigurare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 800 din 28 octombrie 2015, cu modificările și completările ulterioare;
16. Legea nr. 74/2015 privind administratorii de fonduri de investiții alternative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 274 din 23 aprilie 2015, cu modificările și completările ulterioare;
17. Legea nr. 93/2009 din 8 aprilie 2009 privind instituțiile financiare nebancare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 21 aprilie 2009, cu modificările și completările ulterioare;
18. Legea nr. 204/2006 privind pensiile facultative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 470 din 31 mai 2006, cu modificările și completările ulterioare;
19. Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 571 din 29 iunie 2004, cu modificările și completările ulterioare.

Ordonanțe de Urgență ale Guvernului

1. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 111/2020 privind modificarea și completarea Legii nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării

terrorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, pentru completarea art. 218 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, pentru modificarea și completarea Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, precum și pentru completarea art. 12 alin. (5) din Legea nr. 237/2015 privind autorizarea și supravegherea activității de asigurare și reasigurare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 620 din 15 iulie 2020;

2. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 32/2012 privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare și societățile de administrare a investițiilor, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 297/2004 privind piața de capitala, aprobată cu modificări prin Legea nr. 10/2015, cu modificările și completările ulterioare;
3. Ordonanța de urgență nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare.

Ordonanțe ale Guvernului

1. Ordonanța nr. 17/2018 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 26/2009 privind înființarea, organizarea și funcționarea Centrului de Investigații și Analiză pentru Siguranța Aviației Civile și pentru abrogarea Ordonanței Guvernului nr. 51/1999 privind investigația tehnică a accidentelor și incidentelor din aviația civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 755 din 31 august 2018.

Hotărâri ale Guvernului

1. Hotărârea Guvernului nr. 811 din 4 august 2010 privind controlul statului portului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 617 din 1 septembrie 2010, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 617 din 1 septembrie 2010, cu modificările și completările ulterioare.

Acte ale administrației publice centrale de specialitate

1. Ordinul ministrului transporturilor nr. 1225/2019 privind modificarea anexei la Ordinul ministrului transporturilor nr. 600/2016 pentru aprobarea Reglementării aeronautice civile române privind raportarea evenimentelor de aviație civilă - RACR-REAC, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 749 din 13 septembrie 2019;
2. Ordinul ministrului transporturilor nr. 931/2019 privind măsurile pentru aplicarea art. 16 din Regulamentul (UE) nr. 376/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 3 aprilie 2014 privind raportarea, analiza și acțiunile subsecvente cu

privire la evenimentele de aviație civilă, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 996/2010 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2003/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Regulamentelor (CE) nr. 1.321/2007 și (CE) nr. 1.330/2007 ale Comisiei, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 499 din 20 iunie 2019;

3. Ordinul ministrului transporturilor nr. 1135/2015 privind măsuri pentru aplicarea Regulamentului (UE) nr. 376/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 3 aprilie 2014 privind raportarea, analiza și acțiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviație civilă, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 996/2010 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2003/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Regulamentelor (CE) nr. 1.321/2007 și (CE) nr. 1.330/2007 ale Comisiei, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 785 din 21 octombrie 2015;
4. Reglementarea aeronautică civilă română privind raportarea evenimentelor de aviație civilă - RACR-REAC din 20.07.2016;
5. Acordul-cadru privind stabilirea cheltuielilor anuale convenite cu operatorii, pentru dezvoltarea capacității de prevenție și/sau de răspuns în cazul accidentelor majore, monitorizarea factorilor de mediu, know-how, expertize, legislație și studii de impact, transfer de tehnologie și perfecționare profesională, din 12.09.2019.
6. Ordinul nr. 99 din 3 septembrie 2012 al Comisia Națională a Valorilor Mobiliare privind aprobarea Regulamentului nr. 6/2012 pentru aplicarea art. 41 din Regulamentul (UE) nr. 236/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 martie 2012 privind vânzarea în lipsă și anumite aspecte ale swapurilor pe riscul de credit, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 571 din 29 iunie 2004;
7. Regulamentul nr. 5/2010 al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare privind utilizarea sistemului de conturi globale, aplicarea mecanismelor cu și fără prevalidarea instrumentelor financiare, efectuarea operațiunilor de împrumut de valori mobiliare, a celor de constituire a garanțiilor asociate acestora și a tranzacțiilor de vânzare în lipsă, aprobat prin Ordinul nr. 10/2010 al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 10/2010, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 169 din 16 martie 2010, cu modificările și completările ulterioare;
8. Regulamentul nr. 31 din 14 decembrie 2006 al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare privind completarea unor reglementări ale Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, în vederea implementării unor prevederi ale directivelor europene, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 5 din 4 ianuarie 2007, cu modificările și completările ulterioare.